

Milyen lesz Szeged 2000-ben?

Gyakran használjuk az idő és a fantázia kombinációját. Hogy milyen lesz tíz, száz vagy ezer év múlva. A játékokban mindenki szívesen részt vesz, mert képzelőerejét ki tudja próbálni. És képzelődni mindenki szeret, mert ez úgy tartozik az emberhez, mint télen a nagykabát.

Most én is játékokra fanyalodtam. Úgy kezdődött, hogy sétáltam az Április 4. útján, nézegettem a házakat, és úgy tűnt, emlékeimből néhányat kilopott az idő. Kerestem azokat a köveket, színeket, házakat, amelyeket néhány évvel ezelőtt még láthattam. A fakó emléknél is gyorsabban változik az élet, akárhogy is erőlködtem, az emlékek közül jó néhány valóságos mását nem sikerült megtalálni. Napjaink mítosza a gyorsuló idő. És ez meghökkenítő is. De a fantázia szárnyalásához könnyen kedvet ad.

Hirtelen elképzelttem, milyen lesz 2000-ben. A gondolat felvilágyozott, és kedvet adott a játékozhoz.

A játék természetrajzából ered, hogy játszani mindenki szeret. Így könnyű volt társakat találni. Valamennyiük — Gáts Livia, a Szegedi Tervező Vállalat irányító tervezője, Réder Károly, az Építőipari Szövetkezet gépkezelője, Nyerges Zoltán OTP-ügyintéző és Csanádi József negyedikes gimnazista — fiatal, és ha 2000-ben még nem is lesznek nyugdíjasok, de akkor már vidáman harapdálhatják munkájuk gyümölcsét. Játsszani hívtam őket, de a tinédzser Csanádi József nálalós komolysággal kezdett hozzá. A mai szegedi fiatalok igényét vetítette 2000-re.

— Gyorsan épül a város. Azt hiszem, a kérdéses időpontban már nemcsak elegendő lakás lesz, hanem több sportcsarnok is, mint most. Jelenleg, aki nem fér a csapatba, s sportolni szeret, az szinte sehol sem tud. Azt hiszem, akkor majd több főiskola és egyetem működik Szegeden.

Sokan akarnak továbbtanulni most, és helyhiány miatt nem mindenki jut be az egyetemre és főiskolára. De 2000-ben több értelmiségire lesz szükség, és nagyobb lesz az esély a sikeres felvételihez.

Újszegeden nőtt fel Réder Károly. Gyermekkora már nem a grundfoci korára esik, mert akkor a Tisza balpartján is megkezdődött a városiasodás. De a sáros utcák, a vendégmarasztaló utak képe még ma is ismerős előtte.

— A sáros utcákra akkor már senki sem fog emlékezni. A külvárosokban is bevezetik a gázt minden házhoz, és meghatározóvá válik Szegeden az idegenforgalom. Mint furdóváros, évente egy-két millió vendéget fogad majd. A szabadtéri olyan hírt fog szerezni ismét, hogy Európa művészeinek rangot ad az, hogy itt felléphetnek. A város tudományos, kulturális területein megtartja mostani előkelő helyét. Nem csúszik hátrább a rangsorban, 2000-ben már elfelejtjük, hogy valamikor gondot okozott a bölcsőde, óvoda, és a lakáshiány. Budapesthez, hasonlóan több híd szeli át a folyót, és akkorára nő a város, hogy könnyen el lehet majd tévedni. Valószínűleg 240 ezer lakosa lesz Szegednek.

Nyerges Zoltán Szegedből legjobban a Belvárost szereti. Ezért többször is hangsúlyozza, ismételteti, a Belváros megőrzése mostani jellegét, nem változik meg. De másról is beszél: — Tarján és Felsőváros közelebb kerül Szeged központjához, mert a Tarján és a Belváros közötti terület teljesen kiépül. 2000-ben biztos már csak trolik közlekednek, az autóbuszokat és a hangos villamosokat számúzik Szeged útjairól. Elképzeltető, hogy egy vasúti híddal a két felet összedával lesz gazdagabb a város. Repülőtere nemzetközi járatokat fogad. Megváltozik majd az éjszakai világítás, több lesz a fényreklám, és az éjszakai élet nagyvárosiasabbá válik. A Szé-

chenyi téren a gépjárművek föld alá kényszerülnek, és így biztosítják ott a nyugodt sétálást, igazi sétáló Belvárost alakítanak ki.

Gáts Livia óvatos. Az építész ügyel a fogalmazásra, láthatóan vigyáz arra, hogy még játékból se tűnjön felelőtlennek kijelentése.

— A Belváros képe annyiban változik, hogy beépítik a foghíjas telkeket. A mostani földemcsere miatt az öreg házak túlélnek az ezredfordulót. A lakásépítésben azonban beláthatatlan változások következhetnek be. Olyan gyors a technikai tudományos forradalom, hogy ma még sejténi sem lehet, 24 év múlva milyen építőanyagokat használnak, találnak ki. Azt hiszem, 2000-ben az emberek jobban tudják használni otthonukat, mint jeelenleg. Nagyobb gondot fordítanak arra: a lakás és az épület a társas összefüggéshez is lehetőséget adjon. A nappali helyiségek nagyobbak, a hálófülkék kisebbek lesznek. Talán valóra válik az az óhaj is, hogy az öregek egy épületben (különböző lakásban) lakjanak a fiatalokkal együtt. A tervezők inkább gondolnak majd arra, hogy nem jó az, ha az öregek elkülönülten élnek. Feltétlenül remélem, 2000-ben sokkal több üzlet lesz, és a szolgáltatás színvonala messze felülmúlja a jelenlegit.

Takács Máté, a városi tanács főépítészt már nem kértem arra, hogy a képzelet útját tovább kövessük. Abban vártam segítségét, hogy a fantázia folyosóján valóságos fogódzókat adjon. Ugyanis a város távlati fejlesztési tervéből egy keveset már 2000-re is lehet jósolni.

— Számítások szerint Szeged lakossága 220 ezer körül alakul. A szolgáltatóágazatokban többen dolgoznak majd, mint az iparban. A városba bármelyik irányból érkező idegen magasházakkal találkozik először, s ahogy halad a város közepe fele, alacsonyabb, majd ismét magasabb házak szegélyezik útját. Bizonyosan körvonalaódik már ekkor (vagy Dél-Újszegeden, vagy a repülőtér környékén) egy új városrész képe. A KPM még a Kosuth Lajos sugárút átépítése előtt kérte a tervezőket, számoljanak azzal, hogy a Nagykörút és a Hősök-kapuja között az egyes villamos távlatban (feltételezve 2000-ben) a kéreg alatt közlekedik. Bizonyosnak látszik, hogy az ezredfordulón a Belvárost a gépkocsik már nem füstölik be, csak a Lenin körútig közlekedhetnek. Ez annál is inkább fontos kérdés, hisz a tendenzszámítás szerint akkorra — a jelenlegi 9 ezer szegedi gépkocsi-tulajdonossal szemben — számuk 60 ezer lesz.

Pontos választ a kérdésre, hogy milyen lesz Szeged 2000-ben, természetesen csak az élet ad.

HALÁSZ MIKLÓS

Egészség

„Félnek az egészségtől” — Lukács György irt egyszer ezzel a címmel a művészet, a szellem embereinek akkori divatos szemlélete ellen. A betegség és a nagy művészet cinkosságát a múlt század végén és századunk első évtizedeiben filozófusok, esztéták és írók vallották, maga Thomas Mann egész regényt szentelt a témának. A beteg ember amennyivel kevesebb az egészségesnél, annyival valahogyan több is nála, hirdették: testi bajai elméjének működése területén új, termékeny, sokszor zseniális irányokba hatnak. S jöttek a bizonyítékok vérba-jos, elmebeteg vagy testi hibás költőkről, írókról, festőktől — lassanként szégyellnie kellett magát annak a kortárs művészeknek, aki ne adj' isten — egészséges volt.

Amikor most ez a régi vita eszembe jut, itt, egy négygyas kórteremben, arra gondolok, hogy mint minden téve elméletben, ez esetben is „nem zörgött a haraszt”, csak taláthatunk itt bizonyos igazság-magvakat. A nem művészek, a többség, az úgynevezett „mindennapi emberek” között is különleges változásokat hoz létre a betegség-tudat. A beszélgetések témái innen, ebből a körből indulnak, hogy aztán a tünetek elmondása, a következtetések, az esélyek látogatása után ugyanide fussanak vissza. A hosszabb-rövidebb időre kórházba került ember csak egy-féleképpen reagálhat új közege: úgy veszi tudomásul

az elkerülhetetlent, hogy alárendeli egész személyiségét az új helyzetnek, többnyire nem is tudatosan. Valahogy így jöhetett létre a homo hospitalis, a kórházi ember, akinek világa a kórterem—ápolónő—orvos—betegtársak sarkpontjai körül forog.

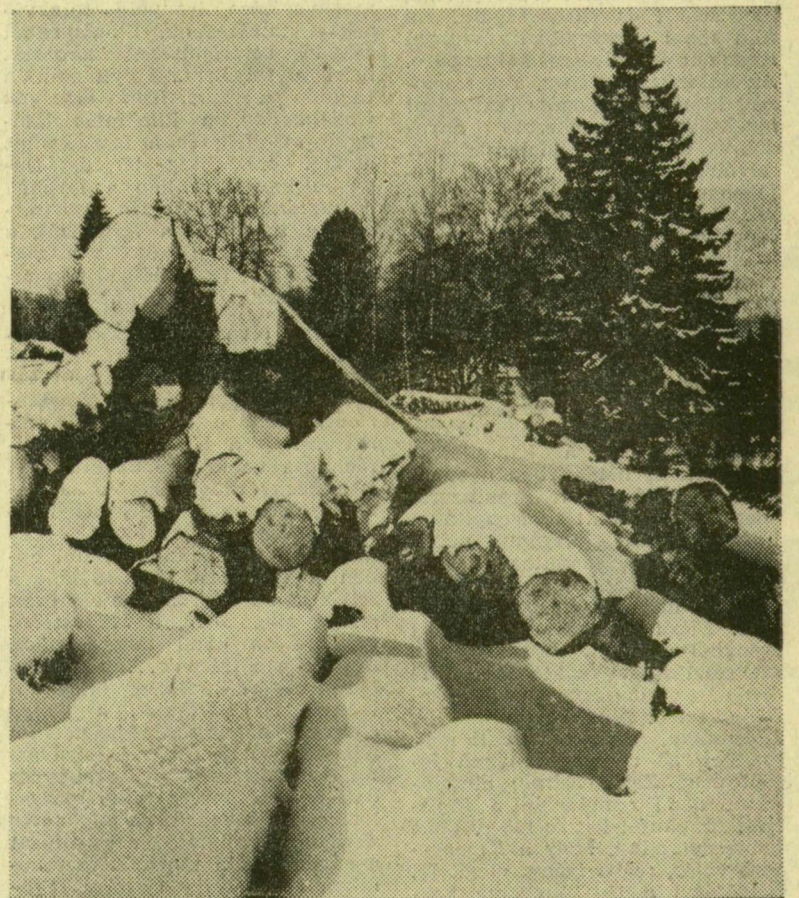
Társaim többek véletlen szülte sorstársaknál: eddigi életükben közös sorsunk bajtársaként ad ajándékokat egymásnak. A járnai nem tudónak vitt ivóvíz, a látogatott által hozott étel, a félénken kimondott biztatások — láncszemek, melyek összekapcsolnak bennünket. Az órák napoknak, a napok heteknek tűnnek: az idő relativitása gumikötélként feszül az agyak között. Együtt vagyunk egyedül s egyedül vagyunk együtt is, s ahogy itt fekszem közte-tek, a klinika falai megnyílnak most. S körülvesznek a betegek árnyai, a törött végtagúaké, a gyomor, a máj, a vese, az összes többi szerv, még — némi szimbolikával — a szív, a gerinc, az agy sérültjeinek árnyai is, mindazoké, akiknek baja testükön kívül és belül nemcsak arcuk sápadtságán, bőrük fénytelen-ségén, hangjuk tompaságán, de hanghordozásuk, kedélyük, szemléletük: egész világuk tükrén mérhető-érzékhető.

Milyen rettenetesen sok helyütt lehet eltalálni az ember testét is materiális baj-övedékekkel, a kisujjtól a mellkason át a lábfejig. De nem adjuk meg magunkat.

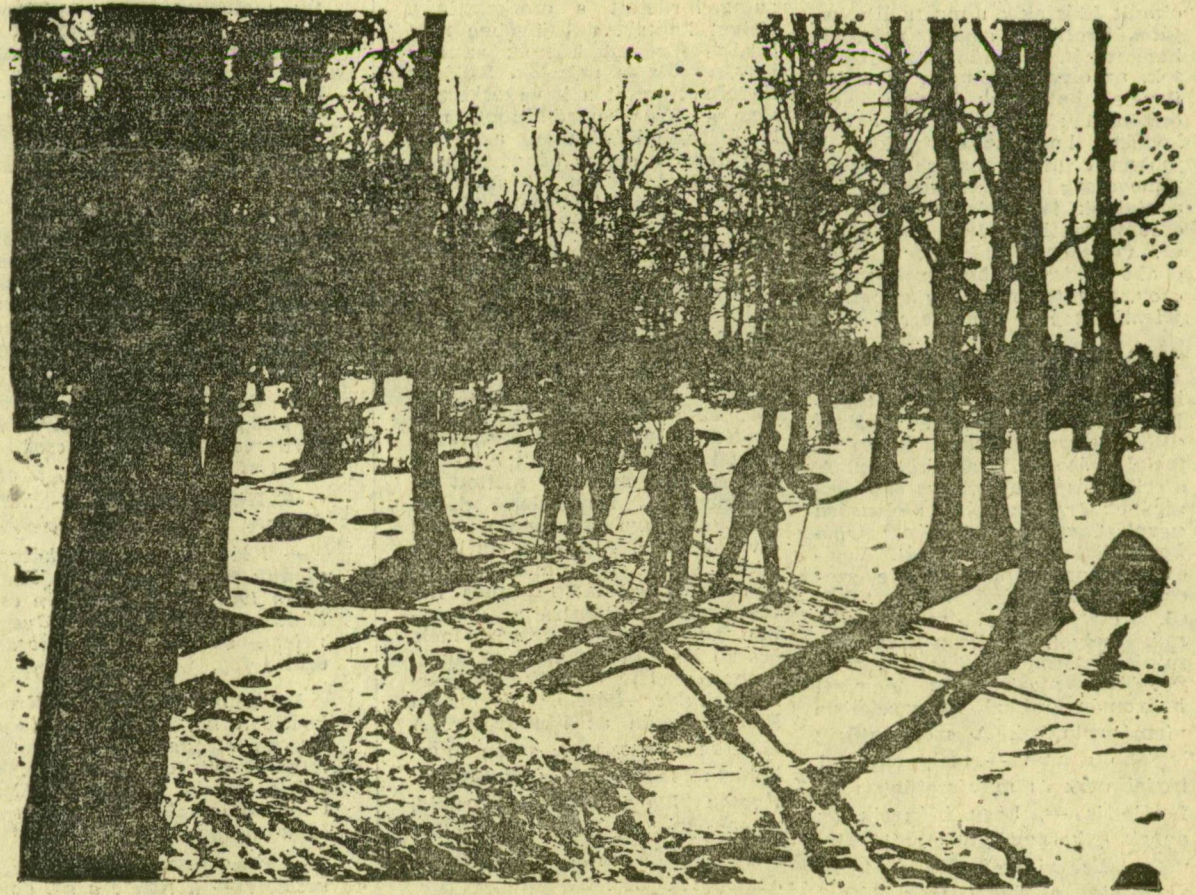
DOMONKOS LÁSZLÓ

Gellérthegy kilátás

Az első hó

Síelők az erdőn